

(En-)conuscher lungatgs

1. Prendei la **carta** e rispundi allas damondas suandontas:

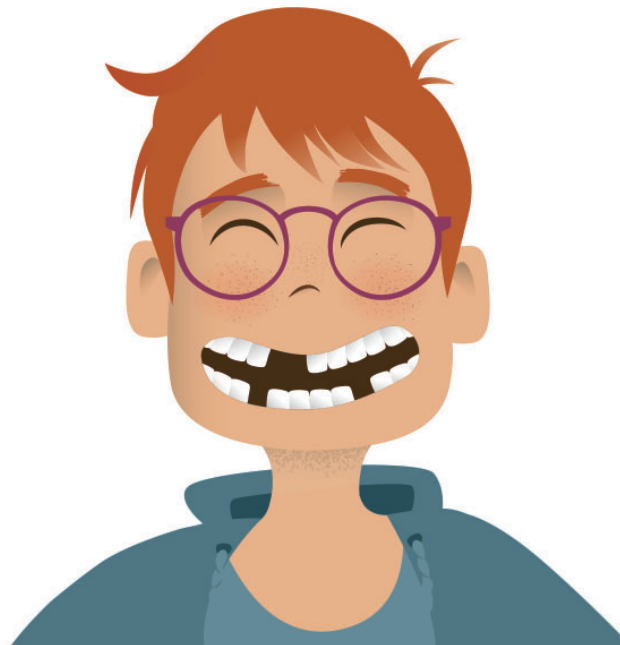
a) Tgei lungatgs silla **carta** enconuschis vos?

b) Tgeinins da quels tschintscheis vos sezs (era sche mo empau plaids ni construcziuns)?

c) Tschintscheis vos aunc auters lungatgs (era sche mo empau plaids ni construcziuns)? Sche gie, tgeinins?

d) Tgei lungatgs silla **carta** van aprau? E daco?

e) Savessen ins aunc far autras gruppas cun ils lungatgs sch'ins seconcentrass sin auters aspects? Noda tuttas gruppas pussevlas e numna ni marchescha las differenzas denter las gruppas.

Cumparegliar lungatgs

2. Mirei uss bein sillas construcziuns silla **carta**.
Scuvri la **carta** cun trer vid ils latschs e mirei tgei che capeta.

a) Tgei pudess esser il tema grammatical da quella **carta**?

b) Controllei cun vossa persuna d'instrucziun ni cun la sligiazion sche vus haveis saviu identificar il tema grammatical. Mirei lu puspei bein sillas construcziuns silla **carta**.

- Co scheis vus el lungatg jester (che vegn indicaus dalla persuna d'instrucziun) ils diembers «20» e «24»?
- Sche vus tschintscheis auters lungatgs: co scheis quei en quels lungatgs?
- Tier tgei gruppa ord exercezi 1e) savessan ins metter quels auters lungatgs?

Tedlar lungatgs

3. Sin igl audio «Construcziuns diembers» udis vus co las construcziuns dalla **carta** vegnan tschintschadas.

a) Tedlei aunc ina secunda gada igl audio e colligei mintga construcziun che vus veis udiu cun igl endretg lungatg:

Deutsch Construcziun _____

English Construcziun _____

Français Construcziun _____

Italiano Construcziun _____

Romontsch Construcziun _____

b) Uss veis vus udiu co las construcziuns tunan els differents lungatgs. Empruei uss da repeter las construcziuns dad ault! Gidei in all'auter. Sche vus essas malsegirs ni mal-segiras, dumandai la persuna d'instrucziun da schar tedlar las construcziuns aunc inaga ina suenter l'autra.

4. a) Legi la historia e fagei in rudi entuorn indicaziuns da diembers cun agid dalla carta.

R Andrea ha ventgaquater dents: vegn dents da latg e quater mischlàs che vegnan a restar. In dent da latg ballucca empau. Mo Andrea ha buca pazienza. Tut ses amitgs han gia grondas largias els dents. Luis per exempel, he has only twenty-two teeth, perquei che las palas sut ein dadas ora ad el. Ni Carla, lei ha persino ventuno denti. Il pli bugen vess Andrea cun inaga mo pli vegn dents e duas grondas largias persunter. Mais même vingt-trois dents, ça irait. Sia sora veglia cussegia ad ella da gidar suenter per trer ora il dent ballucont – mo co far?

Andrea ei curaschusa e sefida da sia sora veglia. Car elle a déjà ces vingt-huit dents e gronda experientscha cun largias! Avon controllescha Andrea denton aunc ses dents – forsa ei il dent che ballucca gie schon curdaus ora ni ella sa simplamein trer viadora el? Mo igl ei tut sco avon: aunc adina vegn dents da latg, in da quels ballucca levet, e quater mischlàs che vegnan a restar. «Mo quei semida gleiti», tratga ella. Ella pren in ferm fil ord la scatola da cuser dalla famiglia e ligia quel bein entuorn il dentin. Tschella fin dil fil ferma ella vid il portavelos. Ella metta si la capellina, pren profund flad, controllescha aunc inaga il fil e fa ir las pedalas. Mo, o je! Ei dat ina ruchegiada dil fil ed Andrea piarda la ballontscha. Ella rocla cun in tgaubriechel giu dil velo. Per cletg porta ella ina capellina! Mo ella croda gest silla bucca. Au, quei fa mal! Andrea tegn il maun immediat silla vart che dola – era quei il dent? Ei vegn saung! Avon ella giun plaun schain quater quadrels alvs. Vid in ei fermaus in fil. Ella cuora en bogn e mira el spiegelhel. Propi! Duas grondas largias tut da saung. Andrea ha ussa mo pli vegn dents. Mo aschia ha ella buca tertgau ch'ei capeti.

- b) Tedlei la historia sin igl audio «Ils dents d'Andrea» e nudei cun las scursanidas suandontas en tgei lungatgs ch'ils diembers vegnan detgs:

Deutsch	→	D
English	→	E
Français	→	F
Italiano	→	I
Romontsch	→	R

5. Tedlei igl audio «Ins o dieschs».

- a) Scrivi dretg ella largia per mintga diember il lungatg corrispudent.
- b) Cun agid da vossa carta deis vus lu colur la cefra che vegn numnada sco emprema.
- c) Tedlei aunc inaga igl audio: cons veis dau colur endretg?

27 _____ 21 _____

45 _____ 48 _____

26 _____ 53 _____

65 _____ 24 _____

32 _____ 32 _____

48 _____ 34 _____

Capir lungatgs

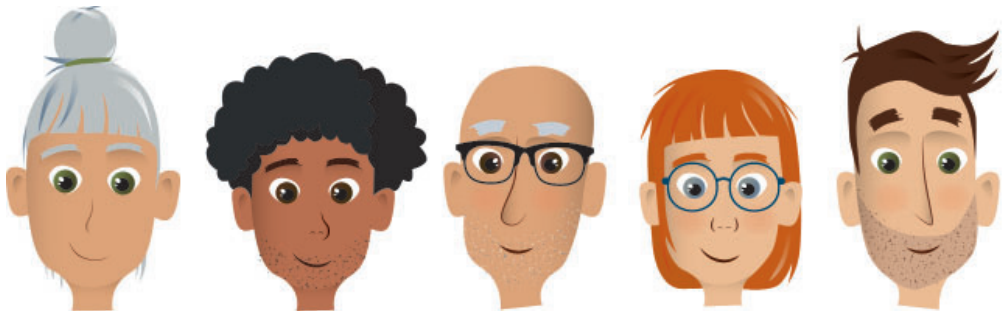

6. Empruei da nudar ina regla per ils diembers sur vegn en vies lungatg da scola ed el lungatg jester che vossa persuna d'instrucziun indichescha. Prendei per quei era neunavon las notizias digl'exercezi 2 «Cumparegliar lungatgs».

Giugar cun lungatgs

7. Legna la vegliadetgna!

- Tscharni ina persuna da vossa parentella (mumma, bab, tatta, tat, onda, aug, cusrina...). La persuna duess haver silmeins 20 onns.
- Legnei cons onns che la persuna ord la parentella da vies partenari ni da vossa partenaria pudess haver. Vus astgeis segidar cun risponder mintgamai sche la persuna ei «pli veglia» ni «pli giuvna» che quei che vies partenari ni vossa partenaria ha lignau.
- Ei vala la regla: per lignar la vegliadetgna stueis vus duvrar in auter lungatg che vies agen.
- Ei gudogna tgi che damogna da lignar endretg cun las pli paucas emprovas.